

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ

ส่วนแหล่งน้ำจืด (2268)

ที่ สจน. 3751 /2550

วันที่ - 1 พ.ย. 2550

เรื่อง รายงานความก้าวหน้าการดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษในพื้นที่คลองสารภี ครั้งที่ 2

เรียน อคพ.

ตามที่ สจน. ได้ดำเนินการการป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษในพื้นที่คลองสารภีและแม่น้ำปราจีนบุรีบริเวณใกล้เคียง ทั้งนี้ สืบเนื่องจากปัญหาคุณภาพน้ำในคลองสารภีและแม่น้ำปราจีนบุรีที่เกิดขึ้นในช่วงเดือนพฤศจิกายนของทุกปีส่งผลให้เกิดผลกระทบต่อปลาในธรรมชาติและการเลี้ยงปลาในกระชัง นั้น สจน. ใคร่ขอรายงานความก้าวหน้าครั้งที่ 2 ดังนี้

1. ความเป็นมา

ลุ่มน้ำคลองสารภีมีพื้นที่ทั้งสิ้น 605.55 ตารางกิโลเมตร หรือ 378,468.75 ไร่ โดยครอบคลุมพื้นที่จังหวัดปราจีนบุรี ได้แก่ อ.เมือง (ต.โคกไม้ลาย ไม้เค็ด และวัดโบสถ์) อ.บ้านสร้าง (ต.บางพลวง) และจังหวัดนครนายก ได้แก่ อ.ปากพลี (ต.ปากพลี หินลาด โคกกรวด ท่าเรือ และเนินหอม) ไหลลงสู่แม่น้ำปราจีนบุรีบริเวณ ต.วัดโบสถ์ จ.ปราจีนบุรี ทั้งนี้ ในช่วงหลายปีที่ผ่านมาได้เกิดปัญหาน้ำในคลองสารภีและแม่น้ำปราจีนบุรีเน่าเสีย ทำให้ปลาในธรรมชาติและปลาในกระชังที่ประชาชนเลี้ยงในแม่น้ำปราจีนบุรีบริเวณอำเภอบ้านสร้าง จังหวัดปราจีนบุรี ตายเป็นจำนวนมากตั้งแต่ปี 2545 เป็นต้นมา จากการตรวจสอบข้อเท็จจริง พบว่า ปัญหาน้ำในคลองสารภีเน่าเกิดจากการเปิดประตูระบายน้ำในคลองไหลลงสู่แม่น้ำปราจีนบุรี โดยชลประทานจังหวัดปราจีนบุรีจะเปิดประตูระบายน้ำทุกวันที่ 10 พฤศจิกายนของทุกปี เพื่อระบายน้ำในนาข้าวให้ชาวนาสามารถเก็บเกี่ยวข้าวได้ คลองสารภีจึงเป็นคลองที่รับน้ำชะหน้าดิน (run off) เมื่อมีการเปิดประตูระบายน้ำเพื่อระบายน้ำในคลองสารภีลงแม่น้ำปราจีนบุรี จะก่อให้เกิดผลกระทบกับปลาในกระชังที่ประชาชนเลี้ยงในแม่น้ำปราจีนบุรีและแม่น้ำบางปะกง

2. การดำเนินงาน

2.1 คณะทำงานกำหนดมาตรการป้องกันและกำกับดูแลการดำเนินงานตามแผนงานป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษในพื้นที่คลองสารภี เพื่อวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาน้ำเสียคลองสารภี และจัดทำมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษในพื้นที่คลองสารภีและได้กำหนดแผนการดำเนินงานเพื่อรับมือกรณีเกิดเหตุฉุกเฉินในช่วงเปิดประตูระบายน้ำดังนี้

2.1.1 การเตรียมความพร้อม

1) แจ้งเตือนให้ประชาชนรับทราบกำหนดวันเปิด-ปิดประตูระบายน้ำและหากสามารถขายปลาในกระชังช่วงดังกล่าวได้ ให้รีบดำเนินการ

2) จัดเตรียมอุปกรณ์ฟื้นฟูคุณภาพน้ำ เช่น เครื่องเติมอากาศ น้ำหมัก

ชีวภาพ เป็นต้น

3) รณรงค์ประชาสัมพันธ์เพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับการเปิด-ปิดประตูระบายน้ำ และผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้น

4) หลังจากที่กำหนดวันแน่นอนที่จะเปิดประตูระบายน้ำแล้ว ให้จัดตั้งทีมงานเฉพาะกิจในพื้นที่ เพื่อเตรียมพร้อมแก้ไขปัญหาได้อย่างรวดเร็ว ซึ่งประกอบด้วยผู้แทนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น ทสจ. คพ. เครือข่ายเฝ้าระวังคุณภาพน้ำ ชลประทานจังหวัด เกษตรจังหวัดอุตสาหกรรมจังหวัด เป็นต้น

2.1.2 ระหว่างเกิดเหตุในภาวะฉุกเฉิน

- 1) แจ้งเตือนภัยคุณภาพน้ำต่อผู้ใช้น้ำและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- 2) ตรวจสอบวัดคุณภาพน้ำในพื้นที่ที่มีปัญหาอย่างต่อเนื่อง
- 3) ฟื้นฟูคุณภาพน้ำ โดยใช้เครื่องเติมอากาศ และน้ำหมักชีวภาพ
- 4) ตั้งคณะกรรมการเพื่อสำรวจความเสียหายที่เกิดขึ้นต่อผู้ใช้น้ำ

2.1.3 หลังเกิดเหตุฉุกเฉิน

- 1) ตรวจสอบวัดคุณภาพน้ำในพื้นที่ที่มีปัญหาอย่างต่อเนื่อง
- 2) สำรวจประเมินความเสียหายและหาแนวทางช่วยเหลือเพื่อบรรเทาความเสียหายที่เกิดขึ้นต่อผู้ใช้น้ำ
- 3) สรุปบททวนประเมินผลการดำเนินงานกรณีการรับมือเหตุฉุกเฉิน กำกับดูแลการดำเนินงานตามแผนงานต่อไป

2.2 การแต่งตั้งคณะทำงานเฉพาะกิจเพื่อเฝ้าระวังและติดตามตรวจสอบคุณภาพน้ำในพื้นที่คลองสารภีและแม่น้ำปราจีนบุรีบริเวณใกล้เคียงและคณะทำงานเฉพาะกิจเพื่อเฝ้าระวังและตรวจสอบการบำบัดน้ำเสียและการระบายน้ำทิ้งจากแหล่งกำเนิดมลพิษ โดยผู้ว่าราชการจังหวัดปราจีนบุรีได้ลงนามในคำสั่งแต่งตั้งเมื่อวันที่ 22 ตุลาคม 2550 ตามคำสั่งจังหวัดปราจีนบุรีที่ 1546/2550

2.3 ผลการติดตามตรวจสอบคุณภาพน้ำ

1) แม่น้ำปราจีนบุรี คุณภาพน้ำโดยรวมอยู่ในเกณฑ์พอใช้ น้ำมีสีน้ำตาลอ่อนค่อนข้างขุ่น ไหลเร็ว ระดับน้ำลดลง อยู่ในระดับปกติ ค่าออกซิเจนละลาย อยู่ในช่วง 4.1 – 4.8 มิลลิกรัมต่อลิตร ค่าความเป็นกรด-ด่าง 5.6 – 6.3 ค่าความเค็ม 0.0 ppt และค่าความขุ่น 28 - 88 NTU

2) คลองสารภี บริเวณหมู่ 4 ต.วัดโบสถ์ ลงมาถึง บริเวณเหนือประตูระบายน้ำสารภี คุณภาพน้ำอยู่ในเกณฑ์เสื่อมโทรม น้ำมีสีน้ำตาลเข้ม สี ไหลเร็ว และบริเวณท้ายประตูระบายน้ำสารภี ลงมาถึง บริเวณปากคลองสารภี คุณภาพน้ำอยู่ในเกณฑ์พอใช้ ขณะนี้ชลประทานจังหวัดปราจีนบุรีได้ลดระดับบานประตูเพื่อระบายน้ำด้านบน 10 ซม. คิดเป็นอัตราการระบายน้ำ 50,000 ลูกบาศก์เมตรต่อวัน ระดับน้ำเหนือประตูระบายน้ำสูงกว่าระดับน้ำท้ายประตู ประมาณ 1.5 เมตร ค่าออกซิเจนละลายอยู่ในช่วง 1.7 – 5.9 มิลลิกรัมต่อลิตร พบว่า ออกซิเจนละลายบริเวณหมู่ 4 บ้านสันทรีย์ ต.วัดโบสถ์ อ.เมือง จ.ปราจีนบุรี มีค่าต่ำสุดเท่ากับ 1.7 มิลลิกรัมต่อลิตร ค่าความเป็นกรด-ด่าง 4.8 – 5.6 ค่าความเค็ม 0.0 ppt และค่าความขุ่น 5 - 21 NTU

2.4 ด้านชลประทาน

1) ผู้ว่าราชการจังหวัดได้มีการแต่งตั้งคณะทำงานเพื่อเปิด-ปิดประตูระบายน้ำ คลองสารภีในช่วงฤดูเก็บเกี่ยว ตามคำสั่งจังหวัดปราจีนบุรีที่ 1460/255 ลงวันที่ 2 ตุลาคม 2550 ซึ่งได้มีการประชุมและกำหนดแนวทางการบริหารการเปิด-ปิดประตูระบายน้ำคลองสารภี ปี 2550 รายละเอียด ตามเอกสารแนบ

2) ขณะนี้ชลประทานจังหวัดปราจีนบุรีได้ลดระดับบานประตูเพื่อระบายน้ำ ด้านบน 10 เซนติเมตร คิดเป็นอัตราการระบายน้ำ 50,000 ลูกบาศก์เมตรต่อวัน ทั้งนี้ไม่ใช่แผนการ ระบายน้ำ แต่เนื่องจากปริมาณน้ำที่มากจึงเป็นลักษณะของน้ำล้น

2.5 การดำเนินงานของกรมควบคุมมลพิษ

1) จัดประชุมคณะทำงานเฉพาะกิจเพื่อเฝ้าระวังและตรวจสอบการบำบัดน้ำเสีย และการระบายน้ำทิ้งจากแหล่งกำเนิดมลพิษ ในวันที่ 29 ตุลาคม 2550 ณ จังหวัดปราจีนบุรี

2) เมื่อวันที่ 27 ตุลาคม 2550 กรมควบคุมมลพิษได้เข้าร่วมกับคณะของ ผู้ว่าราชการจังหวัดปราจีนบุรีในการเข้าตรวจโรงงานกระดาษในพื้นที่คลองสารภี ได้แก่ บริษัท อินเตอร์ แปซิฟิค เปเปอร์ จำกัด และบริษัทยูไนเต็ด เปเปอร์ จำกัด

3. การดำเนินงานขั้นต่อไป

3.1 จัดประชุมคณะทำงานกำหนดมาตรการป้องกันและกำกับดูแลการดำเนินงานตาม แผนงานป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษในพื้นที่คลองสารภี ในวันที่ 5 พฤศจิกายน 2550 ณ จังหวัดปราจีนบุรี

3.2 การจัดเวทีชาวบ้าน ในวันที่ 6 พฤศจิกายน 2550 ณ จังหวัดปราจีนบุรี เพื่อเสริมสร้าง ความรู้ความเข้าใจในปัญหาน้ำเสียและระดมความคิดเห็นรวมทั้งการร่วมมือในป้องกันและแก้ไขปัญหาของ ทุกภาคส่วน

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ ทั้งนี้ จะได้รายงานความก้าวหน้าให้ทราบเป็นระยะต่อไป

(นายอนุพันธ์ อีรัตน์)
ผอ.สจน.

Burgalaw

ไม่ทราบเรื่องเกี่ยวกับน้ำเสีย

1/กท ๓๐๖๗๓๓๓๓. ๒๐/๑๒/๕ พ.ค. ๕๐

สิริ ๒๐-๕๐๖. ๒/๑๒/๕๐

- ทราบ

- วันที่ ๘ ม.ค. ๕๑ จะเปิดประตูระบายน้ำ

แผนร. พร้อมด้วย

1/๒๕๕๑